

Deceniju posle "Oluje", etničkog čišćenja srpskog naroda iz Krajine

PROTESTOM PRED AMBASADOM HRVATSKE OBELEŽENA "OLUJA"

Protestom prognanih Krajišnika pred hrvatskom ambasadom, parastosom u crkvi Svetog Marka i kulturno-umetničkim programom na Trgu Nikole Pašića 4. avgusta je u Beogradu obeležena deseta godišnjica stradanja Srba u "Oluji".

Stotinak prognanih Srba okupilo se juče ispred hrvatske ambasade i zatražilo od vlasti te zemlje da se otkrije sudbina 2.627 Krajišnika koji su nestali u ratu od 1991. do 1995. Noseći fotografije nestalih članova porodice ispod kojih je pisalo "Gde je moj tata?", "Gde je moj sin?" ili "Bila je samo baka", krsteći se i plačući, u tihoj koloni polagali su ruže na pločnik ispred ambasade. Iako je bilo najavljeno, niko iz ambasade nije izašao da primi spisak sa imenima nestalih.

- 2.627 porodica nema gde da položi cveće i zapali sveće. Jedino što želimo je da posle deset godina grobovi naših najmilijih dobiju ime i prezime - rekao je Čedomir Marić, predsednik Udruženja porodica nestalih lica iz Krajine, koji je na kraju spisak sa imenima nestalih gurnuo ispod kapije ambasade.

Krajišnici su se potom uputili ka crkvi Svetog Marka, gde je pred više hiljada vernika, u prisustvu predsednika i premijera Srbije Borisa Tadića i Vojislava Koštunice, kao i drugih visokih državnih zvaničnika, patrijarh Pavle služio parastos stradalima.

- Žalost je naša prevelika, ali bila bi neprebolna da su izginuli idući da osvajaju tuđe, a oni su proterani iz svojih krajeva, gde su stotinama godina živeli naši preci. U našoj veri je pozdravljen rat i borba za slobodu, pravdu i istinu - rekao je patrijarh Pavle. Patrijarh je dodao i da je "za nas stran onaj rat koji se vodi da se otme tuđe i da se pobiju nevini ljudi, žene i deca".

- Naša je dužnost da uvek postupamo kao ljudi, i u borbama za slobodu i pravdu, a ona nam je potrebna svima, i našim neprijateljima, samo oni toga nisu svesni, a mi smo svesni jer znamo tu vrednost - rekao je patrijarh. Program obeležavanja desete godišnjice "Oluje" završen je kulturno-umetničkim programom na Trgu Nikole Pašića.

DRAGAN MIOKOVIĆ

DECAK KOJI JE POBEDIO "OLUJU"

Više bi voleo da je poznat kao dobar kompjuteraš. Sudbina je udesila da ga svi pamte kao dečaka od 12 godina koji je leta 1995. godine vozio traktor u izbegličkoj koloni iz Krajine. Dvadesetdvogodišnji Dragan Mioković, vredan i čak suviše ozbiljan za svoje godine, snašao se u Beogradu, završio elitnu srednju školu "Nikola Tesla" i danas radi u privatnoj školi za kompjutersku animaciju.

Dve godine pre "Oluje" Draganov otac poginuo je u saobraćajnoj nesreći. Ostali su sami on, majka i tri godine mlađi brat Duško. U selu Grab, u blizini Gračaca, imali su kuću i zemlju na kojoj su gajili kukuruz, pšenicu, krompir i šljive.

Vozач od osme godine

- Pet godina smo živeli u ratnom okruženju. Napuštanje Krajine nije bilo nikakvo iznenađenje. Gledali smo u to vreme hrvatsku televiziju i znali

smo da se akcija sprema. Tog dana, oko četiri posle podne, u našu kuću došao je stric i rekao da se svi povlače - priča Dragan.

- Spakovali smo se za sat vremena. Poneli samo najosnovnije, hranu za nekoliko dana, dokumente i nešto stvari. Mislili smo da ćemo se brzo vratiti, kad akcija prođe. Planirali smo da se na dva-tri dana sklonimo u planine, ali ispalo je drugačije - priseća se danas.

Išli su za kolonom. Kud svi, tu i oni. Majka je vozila "jugo" i brata u njemu, tada starog devet godina. On je iza njih u koloni vozio traktor sa stvarima.

- Ma nije to nikakva nauka. Vozio sam traktor od svoje osme godine. Normalno je bilo da ga tada vozim. Kad smo napuštali selo, nije bilo naricanja i plakanja. Samo tišina i mnogo užurbanih ljudi. Putovali smo danima. Bili smo umorni i prljavi. Nisam

se plašio. Jedino sam osećao da majka brine da li će na traktor i mene u njemu da padne neka granata - kaže.

Nikola Vezmar, dete - heroj, koji je sa 13 godina vozio traktor kroz užas "Oluje", posle deset godina prvi put govori o strahotama kroz koje je prošao

**SEDAM DANA PAKLA
DO SRBIJE**

Sa majkom je prešao put od 540 kilometara. Sa pet godina naučio je da vozi traktor. "Kud kolona, tu i mi. Kretali smo se sporo, išli smo na Slunj, pa u Petrinju, Glinu i dalje u Dvor na Uni, pa u Republiku Srpsku. Sećam se da sam čvrsto držao volan i samo jednom prebacio iz prve u treću. Ali, dobro me je slušao!", priseća se Nikola, dok mu lagani osmeh prelazi preko prerano ogrubelog lica. "Nikola je bio kao u transu, malo je spavao, često se gubio, nije znao šta nam se dešava, ali je vozio bez ijedne greške", kaže njegova majka Milica

Nikola Vezmar iz sela Begovca, kod Ogulina, sa trinaest godina prošao je sa majkom pakao "Oluje" vozeći traktor čitavih 540 kilometara punih sedam dana!

"Te kobne noći, u našoj porodičnoj kući bili smo samo ja i majka. Stariji brat je bio na odsluženju vojnog roka u Benkovcu, a tata se zadesio na poslu u Vojniću. Već izjutra, čim je počela ta krvava "Oluja", selo je bilo u panici. Nismo znali šta da radimo.

Očekivali smo da se tata vrati sa posla, onda bi nam lakše bilo, ali on nije mogao k nama. Negde predveče, videli smo da sve naše

komšije počinju da beže. Ni mi nismo imali izbora, morali smo za njima, u zbeg. U toj strašnoj panici, majka i ja nismo uspeli da iz kuće iznesemo ni jednu jedinu stvar ili fotografiju... Jedino smo seli na traktor i krenuli prema Slunju", priča danas, prvi put posle deset godina dvadesetdvogodišnji Nikola Vezmar.

Za samo nekoliko minuta Nikolov život, ali i život njegove majke Milice (48), oca Milana (55) i brata Miloša (30), izmenio se iz korena. U jednom trenu izgubili su sve što su godinama mukotrpno sticali - kuću i okućnicu, brojno pokućstvo i stoku, tri jutra bregovite kordunaške zemlje, sve uspomene...

Bdila sam nad njim, plašila sam se da ga san ne prevari pa da se prevrnemo. Sreća u našoj nesreći bila je što nas je i traktor odlično služio. Mnogi nisu bili te sreće nego, kad se vozilo pokvari, samo ga sklone s puta, pa peške nastavljaju. Često su nas nadletali hrvatski avioni, negde oko Dvora na Uni, začuli smo eksplozije. Brzo se pročulo da je kolona pogođena i da među našima ima mnogo mrtvih i ranjenih. Nekako smo nastavili put, gde smo zaticali jezive prizore - mrtve bebe, decu, stare... koji su stradali od iznemoglosti i gladi, vrućine, bombi i granata. Žalost i tuga!", priča Milica Vezmar.

Kroz pakao "Oluje" Nikola i Milica, sa stotine hiljada srpskih prognanika, putovali su čitavu nedelju dana! Nikola je neumorno vozio punih 540 kilometara i tek 11. avgusta stigli su u selo Putinci, kod Rume, gde i danas

žive.

U međuvremenu, promenili su dva postanarska stana, a novac obezbeđuju radeći izuzetno teške poslove.

"Ja i Nikola kopamo kanale za struju. Prvo bager načne do dubine od pola metra, a posle mi nastavljamo ručno da se kablovi ne bi pokidali. Radimo šest dana nedeljno, od sedam do pet, kod

Milana Bjelaša Kike u Indiji i zadovoljni smo", kaže stariji Miloš. Milan Vezmar, koji je u rodnom mestu bio putar, danas je noćni čuvar u pilani. Porodica Vezmar pokušala je u nekoliko navrata da dobije vize za Australiju ili neku drugu, bogatiju i srećniju zemlju, ali nisu u tome uspeli. Kažu da će opet probati jer od povratka na rodno ognjište nema ništa.

"Ja i burazer smo mladi i jaki. Možemo i hoćemo da radimo i zaradimo. Bog nam je dao snage da sve ovo izdržimo, daće Bog da se opet skućimo", kaže na kraju Nikola, istinski junak koji je prošao kroz pravi pakao velikog egzodusa srpskog naroda.

*Svetlana Palić
Petar Pašić*

**O PADU KRAJINE I
IZBEGLIČKOJ TUZI**

*Avgusta, 04. 1995.
Mileva Ostojić*

Na hiljadu i devet stotina devedeset i pet godina četvrtoga bješe avgusta na Krajinu pade magla gusta. Zazvoniše na crkvama zvona formira se traktorska kolona, u koloni konjskih zaprega mili Bože velikoga zbjega.

Vojska dobi naređenje vako da se ona povlači polako. Pa i prije neg što svane zora Položaj se napustiti mora. Povlačite i topove teške u beznađe nek se ide pješke, pa sad skupa, narod i vojnici u koloni idu prema Lici.

Sljevaju se kolone ko 'rjeka to naš narod nikad ne dočeka. Zar je bila sudba Krajišnika da doživi slučaj Titanika, te iseli za trideset sati što odavno čekaju Hrvati. Mili Bože velikoga čuda narod žuri, ali ne zna kuda želi stići negde prije zime niko ne zna ni kako mu ime.

Prevozeći sirotinju raj u traktorima sad gume pucaju prevrnuti ostaše kraj puta to gledati bješe žalost ljuta. Vidim mnoge kako idu pješke na leđima nose torbe teške. Dan i noć smo u Srbu proveli za tri dana ništa nismo jeli,

Nastavak na strani 25